

Laudatio: Lubomír Hanel šedesátiletý

Je zavedeným zvykem psát články k jubileu jako životopis, moderně řečeno curriculum vitae.

Začnu proto jinak: Jednoho letního dne jsem určoval s kamarádem ichtyologem drobné ryby, které mi donesl student jako svůj úlovek. Moc nám to nešlo, nicméně jsme to nechtěli vzdát. Jako jistá forma spásy se ve dveřích ukázal Lubomír Hanel, a my jsme si mu stěžovali na determinační neúspěch. Kolega na ryby letmo pohlédl a bez váhání pravil: „Kluci, to vám někdo donesl stěvličky...“ (stěvlička východní – *Pseudorasbora parva*, tehdy dynamicky a nenápadně se šířící invazní druh původem z Asie). Po tomto začátku jsme se během let stali kolegy a přáteli, nakonec i spoluautory řady publikací.

Lubomír Hanel se narodil v Praze 3. srpna 1956 v rodině architekta. Střední vzdělání získal na gymnáziu v Praze Na Zatlance a již k maturitě předložil práci věnovanou zkušenostem z vlastního odchovu štikovce páskovaného (*Aplocheilichthys lineatus*). Zájem o přírodu získal v útlém mládí, když jezdil se svou babičkou po různých místech Čech a sám vycházel do přírody a pozoroval živočichy, přičemž ho to vždy táhlo především k vodě. Nebylo divu, že se brzy začal věnovat akvaristice a chovu některých vodních živočichů.

Na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze nastoupil r. 1975 a dokončil ji obhájením diplomové práce Odhady základních ekologických parametrů jelce tlouště v Klíčavské údolní nádrži v letech 1967–79. Poté absolvoval roční studijní pobyt na katedře zoologie a poslze genetiky PřF UK (1980–82). Během této doby ho výrazně ovlivnil prof. Ota Oliva (Živa 2013, 6: CXX–CXXI), díky němuž se začal hlouběji věnovat ichtyologii. Jeho první

publikovaná práce (společně se spolužákem J. Novákem) byla otištěna v r. 1979 v angličtině ve Věstníku Československé společnosti zoologické a týkala se morfometrie africké ryby motýlkovce *Pantodon buchholzi*.

Vzhledem k tomu, že nedostal možnost absolvovat na PřF UK interní aspiranturu, opustil Prahu a po svatbě se přestěhoval k manželce Marii do Kladrub u Vlašimi. Následovalo občanské zaměstnání inspektora ochrany přírody na Okresním národním výboru v Benešově, kde na odboru kultury (1982–90) dostal na starost ochranu přírody a památek v okrese Benešov. V té době zároveň absolvoval externí aspiranturu na PřF UK a po obhájení disertační práce Ryby Slapské nádrže a jejího povodí získal v r. 1989 vědeckou hodnost kandidáta věd (CSc.). V 90. letech se stal zaměstnancem dnešní Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, na této pracovní pozici vedl a dodnes vede Správu CHKO Blaník.

Roku 2000 začal vyučovat hydrobiologii na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, r. 2003 se habilitoval na PřF Univerzity Komenského v Bratislavě, kde předložil habilitační práci Ichtyofauna České republiky a její ochrana. Profesuru v oboru ekologie pak obhájil na Lesnické a environmentální fakultě České zemědělské univerzity v Praze (2009). Na ČZU a PedF UK přednáší mimo jiné ekologii, zoologii bezobratlých a strunatců, ekologii ryb a hydrobiologii. K většině přednášek připravil také kvalitní studijní texty (skripta).

Důležitá je jubilatova činnost publikační – jde o téměř 800 prací. Podstatné jsou především monografie (10), kapitoly v monografiích a knihách (30), vědecké studie a články (177). Pracovitost L. Hane-

1 Z exkurze se studenty – na výlovu rybníka v CHKO Blaník. Foto z archivu L. Hanela

la je obdivuhodná a příkladná. Řadu prací publikoval také v zahraničí nebo ve spolupráci se zahraničními badateli. K jeho oblíbeným skupinám, kterým se přednostně věnuje, patří ryby a mihule, z hmyzu pak vážky. Připomenutí hodná je zatím osmidílná řada monografií věnovaná kompletnímu českému názvosloví rybovitých obratlovců světa (vydalo Národní muzeum, Praha 2000–14). Od r. 1995 je Lubomír Hanel členem redakční rady Živy a také autorem mnoha tematických článků a recenzí (z nejnovějších např. Živa 2016, 3: 138–141 a 2013, 6: 279–281).

V mnohaletém manželství s paní Marií se stal otcem dvou dětí, Jany a Lubomíra. S dcerou Janou zveřejňují v Živě články ze společných cest po světě (např. 2014, 6: 302–304 nebo 2013, 3: 142–144). Mezi jeho zájmy patří kromě očekávaných biologických koníčků, jako je fotografování přírody a akvaristika, také chov psů.

Jubilantovi přejeme do dalších let mnoho úspěchů pracovních i lidských.

Karel Šťastný a jeho 75 let

Známý ornitolog, dlouholetý člen redakční rady Živy (od r. 1988) se narodil 22. července 1941 v Českém Brodě. Tomuto městu zůstal věrný dodnes, i když ho život postupně přiváděl na různá místa. Nejprve to bylo studium zoologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze u doc. Waltra Černého, které úspěšně ukončil tehdejším titulem promováného biologa v r. 1963, ale titul si tamtéž upravil na RNDr. v r. 1971. První zaměstnání předznamenalo jeho pouť po různých pracovištích zabývajících se nějakým způsobem ptáky. Nejdříve nastoupil jako zoolog v Okresním muzeu v Šumperku (1963–67), kde opustil pastí na drobné hlodavce a spe-

cializoval se na ornitologii. Návrat do Prahy mu umožnilo zaměstnání ve Výzkumném ústavu krmivářského průmyslu a služeb (1967–69). Následovala dlouhá etapa v Ústavu krajinné ekologie Československé akademie věd na pracovišti v Říčanech (1969–85), kde obhájil vědeckou hodnost CSc. a začala i jeho trvalá spolupráce s Vladimírem Bejčkem (Živa 2013, 5: CIX). V r. 1985 oba přešli na Ústav aplikované ekologie a ekotechniky Vysoké školy zemědělské v Kostelci nad Černými Lesy, a odtud

1 Karel Šťastný se podílel na vzniku dosud jediného atlasu zimního rozšíření ptačích druhů na našem území.

